

תל אביב, 1 במרץ 2020

לכבוד
גב' גולדה מאיר
רשות הגז הטבעי
משרד האנרגיה
רח' בנק ישראל 7, ת.ד. 36148
ירושלים

במייל: goldam@energy.gov.il

שלום רב,

הנדון: התייחסות להחלטת המועצה לענייני משק הגז הטבעי מיום 12 בפברואר 2020 בעניין תוספת להחלטת מועצה 2/2014 וחלוקת עלויות ההקמה של המקטע המשולב אשדוד-אשקלון

בשם מרשותינו, נובל אנרג'י מדיטרניאן לימיטד (להלן: "נובל"), דלק קידוחים - שותפות מוגבלת (להלן: "דלק") ורציו חיפוש נפט (1992) שותפות מוגבלת (להלן יחד: "השותפות בלווייתן") הרינו מתכבדים להציג בפניכם את התייחסות מרשותינו לטיטות ההחלטה שבנדון, כדלקמן:

פתח דבר

1. ביום 12.2.2020 רשות הגז הטבעי במשרד האנרגיה (להלן: "רשות הגז" ו-"משרד האנרגיה", בהתאמה) פרסמה להערות הציבור את טיטות התוספת להחלטת המועצה מס' 2/2014 בעניין מימון פרויקטי ייצוא באמצעות מערכת ההולכה הישראלית וחלוקת עלויות ההקמה של המקטע המשולב אשדוד-אשקלון על בסיס ההחלטה כאמור (להלן: "טיטות ההחלטה").

2. חלקה הראשון של טיטות ההחלטה עוסק בחלוקת עלויות ההקמה של מקטע ממערכת ההולכה המיועד לייצוא, אשר נותן מענה לצרכי מערכת ההולכה הישראלים וכן מאפשר סגירת לולאה

ירושלים
צבי אגמון
יואב הרש
אברהם פורטן
דניאל פלאי
טל מישור
ישראל עטר
אבי שפרמן
הלה פלג
קירה לרר
חרון גולדברשט
איילת גלעד
רוני מונק
ברק נ. שוורץ
תמר קסטל בר-און
נטה וילנגר
מורן אומן
זאב גוטריין
ישי מרלי
גיא אריאלי
ג'וזי ליטסטון
ליאור נגר
אלון סיגנר
שחר הינדי
ד"ר עדיאל זימן
אלון למברגר
איתי ספריא
הושע בנבכיץ
דפני בבניסטי
חמי בן ברך
תמר בריאר
טרה בוכניק
משה פוקס
גיטאן אבו אשתייה
אמאני זיבדה

תל אביב
אורי רוזנברג *
איל ד. מאמו
יונה גושן גוטשטיין
שראל גוטמן עמירה
אהוד ארד
אמיר גודארד
גלית פליישר אברהמי
דור סברנסקי
אורי שורק
דניאל סקל
רן שלום
ד"ר איתי הס
מתן מירזר
אסנת סחסי פרסטטר
מירב עבאדי
אשר לויגר
ישי נ. איציקוביץ
יפעת צפרי
גילי בחקם-ורן
דן אדר
יענון קהת
ענת שרקי
אדי אשכנזי
יאלי יוסף
מעין אביטובל
דנה רן
אסף דניגור
אלין עוזאל
סער חסמן
תום כהנא
אליהו דרן
גלעד יניב
רם שחורי
רן פלדר
מל מור
דנה פריד
רועי מיוזבניק
יען ברקת
יערה בן הרש
אלמה צרניק
נורית דרמי
מירב יונג
חנן סידור
מתי גולדברג
אביתר שדה
גל ארוב ציון
אורית סקופ דגן
זוהר ארדיסט
נסי אגיל כץ
טלי אשר-אלמות
קרן קפלן
טל ברקת
מעין מרים סרן
ליח כהנא
מתן דסקל
דניאל ארבל
אלעד רבין
רעות ישראלשווי
ענבל סונברג
חרון אפרגן
עדי יז
מיכל ניב
אבינדב פרוס
אריאל קנבל
ליאור רוח
גלי בירצוויץ
גל תמו
עטר מור
גל קוויט
רועי גזית
עשור ויצמן
רבקה בסקין צפרי
דן סמולנסקי

אלת גולומב פלגר, יועצת איריס ציבולסקי-תבלין, יועצת גיל אגמון, יועץ * מוסמך גם בני-זורק

במערכת או יוצר יתירות וגיבוי לגז הטבעי המוזרם לצרכני ההולכה הישראלים, ואשר המועצה לענייני משק הגז הטבעי (להלן: "המועצה") בחרה להגדירו כ"מקטע משולב".

3. ביחס למקטע משולב זה, קובעת טיוטת ההחלטה כי המועצה היא שתגדיר את יחס הקצאת עלות ההקמה של המקטע בין היצואן לבין בעלת רישיון ההולכה - חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל בע"מ (להלן: "נתג"ז").

4. בהתאם לקביעה זו, במסגרת חלקה השני של טיוטת ההחלטה מודיעה המועצה כי המקטע הימי של מערכת ההולכה שעתידי לקום כך שתחילתו בתחנת הקבלה באשדוד וסיומו במתקן ההתחברות למתקני הייצוא של חברת פרימה גז בע"מ (להלן: "מקטע אשדוד-אשקלון") יוגדר כמקטע משולב. כמו כן נקבע כי מחצית מעלויות ההקמה של מקטע אשדוד-אשקלון ימומנו על ידי היצואן ומחצית על ידי נתג"ז.

5. ואולם, חלקה השני של טיוטת ההחלטה לא מסתפק בהגדרת המקטע המשולב וחלוקת עלויות ההקמה בלבד, אלא חורג אף מעבר לסמכויות שהוגדרו במסגרת חלקה הראשון של ההחלטה.

6. כך למשל, נקבע בחלקה השני של טיוטת ההחלטה כי:

א. היצואן ישלם לנתג"ז 24 מיליון ש"ח נוספים וזאת לצורך מימון "הקדמת הכפלת המקטעים דור-חגית ושורק-נשר". למען הסר ספק יובהר כי מקטעים אלה כלל לא הוגדרו כמקטע משולב (ואף לא כמקטע המיועד לייצוא או מקטע המוביל למקטע המיועד לייצוא כהגדרתם בהחלטת המועצה מס' 2/14).

ב. היצואן ימסור לנתג"ז ערבות בנקאית בגובה המצטבר של: (1) מחצית מעלות הקמה של מקטע אשדוד-אשקלון; (2) 24 מיליון ש"ח; (3) בתוספת 10% על סכומים (1) ו-(2).

ג. כל עוד היצואן מייצא גז למצרים, הגז יוזרם דרך מערכת ההולכה הישראלית בלבד.

ד. הפסיק היצואן לייצא למצרים, יהיה עליו לשלם לנתג"ז סכום כפול מהסכום אותו הוא מחויב לשלם כאמור לעיל, דהיינו 110% מכל עלות ההקמה של הקמת מקטע אשדוד-אשקלון ו-48 מיליון ש"ח על חשבון הקדמת הכפלת המקטעים דור-חגית ושורק-נשר.

7. כפי שיפורט להלן, מרשותינו סבורות כי בטיטת ההחלטה נפלו פגמים יסודיים ועקרוניים וכי הוראות ההחלטה בנוסחן הנוכחי, אינן עולות בקנה אחד עם הוראות הדין ועם סמכויות המועצה כפי שנקבעו בדין, הינן בלתי סבירות ואין לקבלן.

8. למען הסדר הטוב ובהתחשב בלוח הזמנים הקצר שניתן להתייחסויות הציבור, הרינו מבקשים בזאת כי תינתן לנציגי מרשותינו האפשרות להופיע בפני המועצה פנים אל פנים על מנת להציג את מלוא טיעוניהם בעניין. לבקשה זו משנה תוקף שכן מרשותינו הינן הנפגעות העיקריות מהחלטה היות שעליהן מבקשת טיטת ההחלטה להשית את חלקו הארי של עלויות הרחבת מערכת ההולכה הארצית.

רקע

9. כידוע, השותפות בלוויתן התקשרו בהסכם לייצוא גז ממאגר לוויתן לחברת דולפינוס הולדינגס לימיטד במצרים (להלן: "**הסכם הייצוא**" ו-"**דולפינוס**" בהתאמה). הכמות הכוללת לייצוא במסגרת ההסכם הינה כ- [REDACTED] שיופקו על פני תקופה של 15 שנה.

10. ביום 16.12.2019 ניתן אישור הממונה על ענייני הנפט לייצוא הגז ממאגר לוויתן לדולפינוס כאמור לעיל, וזאת בהתאם להחלטת הממשלה מס' 442 מיום 23.6.2013 כפי שתוקנה בהחלטה 476 של הממשלה מיום 16.8.2015.

11. ביום 16.12.2019 קבע שר האנרגיה הוראות לפי סעיף 35 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002 (להלן: "חוק משק הגז") בעניין המערכת נשוא רישיון ההולכה שניתן לחברת פרימה גז בע"מ, שעניין אישור השימוש במערכת כאמור לצורך יצוא הגז למצרים.

12. עוד יצוין בהקשר זה ביום 25.5.2019 התקשרו נובל ונתג"ז בהסכם להולכה של גז טבעי לנקודת המסירה של הגז המיוצא למצרים, באשקלון, על בסיס מזדמן (Interruptible) (להלן: "הסכם ההולכה הקיים"). יודגש כי הסכם זה צפוי להניב לנתג"ז הכנסות בהיקף מצטבר של [REDACTED] ש"ח וזאת ללא צורך בהשקעה כלשהי מצד נתג"ז.

13. בהתאם לכך, ביום 15.1.2020 החל יצוא הגז ממאגר לווייתן למצרים תחת הסכם היצוא.

14. חתימת הסכם הייצוא ותחילת הייצוא על פיו מהווים הישג היסטורי בעל משמעות אסטרטגית וגיאופוליטית אדירה בעבור מדינת ישראל בכל הנוגע לחיזוק היחסים עם שכנותיה וביסוס מעמדה האזורי.

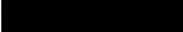
15. בעניין זה נצטט מדבריו של שר האנרגיה, ד"ר יובל שטייניץ, במעמד מתן אישור היצוא:

"ייצוא הגז למצרים ממאגרי לווייתן ותמר הוא שיתוף פעולה
הכלכלי המשמעותי ביותר מאז נחתם הסכם השלום בין
המדינות".

16. עם תחילת הזרמת הגז, שלח הנשיא ראובן ריבלין אגרת לנשיא מצרים עבד אל-סיסי ובה

כתב:

"היום הוא רגע היסטורי ביחסים בין מדינותינו. הזרמת הגז לא רק תועיל לכלכלת המדינות, אך גם תיצור קשר אמיתי בין ישראל ומצרים לאחר 40 שנים של יחסי שלום בין המדינות".

17. מעבר למשמעות ההיסטורית והמדינית של הסכם היצוא, לא ניתן להתעלם מהתועלת הכלכלית הרבה שתצמח למדינת ישראל כתוצאה מהמיסים והתמלוגים שתקבל בקשר עם מכירת הגז הטבעי תחת הסכם היצוא. ההכנסות הצפויות למדינה ממכירת הגז לאורך תקופת ההסכם מוערכות ביותר דולר.

על התועלות הצפויות לנתג"ז

18. בנוסף לתקבולים המגיעים למדינה, מן הראוי לציין גם את ההכנסות האדירות הצפויות לנתג"ז בקשר עם הזרמת כמות הגז האמורה () דרך מערכת ההולכה למצרים. בגין הולכת הגז לייצוא כאמור צפויה לנתג"ז הכנסה מצטברת בהיקף של ש"ח(!).

19. כמות הגז השנתית שתסופק לדולפינוס תחת הסכם הייצוא ושתוזרם למצרים דרך מערכת ההולכה הישראלית מהווה שהוזרמה במערכת ההולכה במהלך שנת 2019.

20. כמו כן לא ניתן להתעלם מהיתרונות התפעוליים הנלווים להגדלת כמות הגז שתוזרם במערכת ההולכה הישראלית, בכל הנוגע להגדלת אמינות האספקה במערכת ההולכה והתרומה לשיפור שרידות המערכת בשל עודפי הגז כאמור.

21. ואכן, מרשותינו פנו לנתג"ז וביקשו להתקשר עימה בהסכם הולכה שיחליף את הסכם ההולכה הקיים ושיבטיח את שמירת הקיבולת במערכת ההולכה הארצית בהיקף הנדרש לצורך הולכת מלוא הכמויות המיועדות לייצוא על פי הסכם היצוא.

22. בהינתן היתרונות האדירים הגלומים בהסכם ההולכה כאמור, כל גורם רציונלי המונע משיקולים עסקיים היה עושה כל אשר לאל ידו כדי להבטיח את ההתקשרות בהסכם זה וקבלת ההכנסות האמורות.

23. עם זאת, על אף האינטרסים הברורים של נתג"ז הן בהרחבת מערכת ההולכה הישראלית והן בהזרמת מלוא כמויות הגז לייצוא, הרי שבאופן תמוה ומטעמים השמורים עימה (ומנוגדים לשיקולים כלכליים סבירים כאמור), אנו מבינים כי נתג"ז מסרבת להיות אחראית להקמת המקטע הנדרש ומימונו כפי שמורה הדין.

24. עוד נציין בעניין זה כי במסגרת השיחות בין מרשותינו לנתג"ז בדבר הולכת הגז לייצוא למצרים, ביקשו מרשותינו כי יוקם מקטע יבשתי מקריית גת לאשקלון (להלן: "החלופה היבשתית"). לעניות דעתנו, די היה במקטע זה (שעלותו הוערכה על ידי נתג"ז בכ [REDACTED] ש"ח בלבד, קרי [REDACTED]) כדי להזרים את מלוא הכמויות המיועדות לייצוא תחת הסכם דולפינוס.

25. לא זו אף זו, מרשותינו הבהירו כי היו מוכנות לשאת באחריות הנובעת מאימוץ החלופה היבשתית ואף לשאת במלוא עלויות הקמת המקטע כאמור, ככל שיוחלט לקדמו בהתאם לעקרונות שנקבעו בעבר בהחלטת המועצה מס' 2/14.

26. ויודגש כי מרשותינו לא ביקשו את הקמת המקטע המשולב ודי היה בחלופה היבשתית כדי לאפשר את הזרמת הגז הטבעי המחויבת מתוקף הסכם היצוא.

27. ואולם, בניגוד לבקשת מרשותינו, בחרה נתג"ז להעדיף את הקמת המקטע הימי אשדוד-אשקלון, היות ולהבנתנו, מקטע זה מאפשר לנתג"ז אספקה סדירה של גז לדרום הארץ, למשך שנים רבות.

28. מעיון בטיטת ההחלטה ובדברי ההסבר לה, המפרטים אך מקצת מהסיבות שבגינן בחרו נתג"ז והמועצה להעדיף את המקטע המשולב ואת היתרונות שמקטע זה משקף למשק הישראלי, עולה בבירור כי מטרתו העיקרית של המקטע המשולב הינה לשרת את טובת המשק המקומי. על כן, בהתחשב בעובדה זו ובעובדה שמקטע זה נבחר על ידי המועצה ונתג"ז, וזאת בניגוד לחלופה היבשתית שביקשו מרשותינו, אך מן הראוי שנתג"ז היא תישא במלוא עלויות ההקמה ואין כל הצדקה להשית עלויות אלה על היצואן.

29. ואולם, טיטת ההחלטה מבקשת לקבוע גזירה אחרת: היצואן יממן מכיסו את הרחבת מערכת ההולכה הישראלית, בהתאם לעלויות ובתנאים כפי שיוכתבו לו על ידי נתג"ז והמועצה, בעוד שלצרכיו של היצואן ולהעדפותיו ביחס לחלופה המתאימה והרצויה לו לא יינתן כל משקל.

30. מכל מקום, גם אם יוחלט בסופו של יום כי העלויות הקשורות למקטע המשולב יחולקו בין היצואן לבין נתג"ז, מן הראוי שכל החלטה לגבי הקצאת עלויות תיעשה כך שלא תושט על היצואן כל עלות מעבר לעלות הכוללת של החלופה היבשתית.

31. מרשותינו מתנגדות לטיטת ההחלטה בנוסחה הנוכחי אשר במסגרת נדרש היצואן לממן לא רק 50% מעלות ההקמה של המקטע המשולב אלא גם עלויות ההקמה של מקטעים אחרים במערכת ההולכה הארצית, להבטיח את תשלומי התמורה שתקבל נתג"ז כך שזו תחזיר את מלוא חלקה בעלות ההקמה כאמור, ואף מעבר לכך, והכל בתנאים בלתי סבירים וללא סמכות בדיון.

32. להלן נפרט אודות הפגמים שנפלו בגוף ההחלטה.

חוסר סמכות וניצול לרעה של כוח מונופוליסטי

33. סעיף 3(א) לחוק משק הגז קובע כי הקמה והפעלה של מערכת הולכה או חלק ממנה כפופה לקבלת רישיון. ביום 1.8.2004 הוענק רישיון להקמה ולהפעלה של מערכת הולכה ארצית (להלן:

"רישיון ההולכה" לנתג"ז, חברה ממשלתית, בהתאם להחלטת הממשלה על-פי סעיף 11א לחוק משק הגז.

34. מערכת ההולכה הארצית, שנתג"ז אחראית להקמתה והפעלתה, הינה "מונופול טבעי", כפי שצוין בבג"ץ Samedan Mediterranean Sea 5812/00 נ' הממונה על ענייני הנפט במשרד התשתיות הלאומיות, פ"ד נה(4) (2001), (להלן: "בג"צ סמדן").

35. כבעלת רישיון ההולכה, נתג"ז היא בעלת הזכות, החובה והאחריות להקמת המערכת ולמימונה. וכך נקבע בסעיף 8 לרישיון ההולכה של נתג"ז -

"החברה תקים את מערכת ההולכה, תקיים, תתפעל אותה בכל ימות השנה ובכל שעות היממה, הן בימי רגיעה והן בשעות-חירום, ותתחזק אותה לצורך הפעלתה ובאופן המאפשר אספקה סדירה, תקינה ובטיחותית של גז טבעי לצרכנים, לבעלי רישיון בהתאם להוראות החוק, הוראות רישיון זה וכל דין".

36. בסעיף 32 לחוק משק הגז נקבע כי נתג"ז היא שאחראית להקמת מתקנים נוספים, להרחיב את מערכת ההולכה ולשדרג אותה מעת לעת בהתאם לצרכי המשק.

37. בתמורה לשירותי ההולכה לצרכני השירות - ספקי הגז הטבעי וצרכני הגז הטבעי, זכאית נתג"ז לגבות תעריפים לצורך כיסוי העלויות הסבירות של החברה בתוספת תשואה נאותה על ההון. תעריפים אלו הינם דמי ההולכה הנקבעים מעת לעת על ידי המועצה.

38. ודוק- כלל צרכני הגז הטבעי אינם נדרשים לשלם על הקמת מקטעי מערכת ההולכה שבהם יעשו הם שימוש, כתנאי להקמת מקטעים אלה או אחרת.

39. בהתחשב במעמדה המונופוליסטי של נתג"ז בהולכת גז טבעי בישראל, מחויבת המדינה לדאוג כי נתג"ז לא תנצל לרעה את מעמדה, בין היתר על ידי הפליה פסולה בין צרכני שירותי ההולכה:

"שומה עליה על המדינה להתערב ולעשות למען רגולציה של משק הגז. במטרה למנוע מבעלי-תשתית הולכה לנצל לרעה את כוחם המונופוליסטי על חשבון הצרכנים או על חשבון ספקי הגז השונים... במסגרת זו של הסדר תשתית ההולכה, נתקבלה במדינות שונות גישה כי יש לוודא נגישות ראויה של הספקים השונים לתשתית ההולכה על בסיס שוויון."
(בג"ץ סמדן, 356-357)

40. ואולם, טיטת ההחלטה מפלה לרעה את היצואן בכך שהיא מחייבת אותו לממן את עלות הרחבת מערכת ההולכה, בין אם מדובר במקטעים אשר מיועדים לשימוש המשק המקומי וכן מובילים לייצוא (כגון מקטע אשדוד-אשקלון) ואף אם מדובר במקטעים שאינם מובילים לייצוא כלל (דוגמת מקטעי דור-חגית ונשר-שורק).

41. מעבר להיותה הפליה פסולה, דרישה זו מנוגדת להוראות הדין הואיל ונטל זה מוטל לפתחה של בעלת רישיון ההולכה כפי שקובע חוק משק הגז ורישיון ההולכה עצמו.

42. לא זו בלבד וכפי שצוין לעיל, אין התאמה בין ההוראות הקיימות בטיטת ההחלטה. כך, על אף שהחלק הראשון לטיטת ההחלטה קובע כי המועצה רשאית לקבוע את הקצאת עלויות מימון המקטע המשולב בלבד, חלקה השני של טיטת ההחלטה, העוסק במקטע אשדוד-אשקלון, מטיל על היצואן עלויות וחובות נוספות, לרבות מימון מקטעים נוספים (שאינם המקטע המשולב), חובה להעמיד ערבויות,

מגבלות על אופן ייצוא הגז מישראל ואף סנקציות עונשיות במקרה של הפסקת ההזרמה מכל סיבה שהיא.

43. כאמור, טיוטת ההחלטה מתיימרת להגביל את אופן ייצוא הגז מישראל למצרים (מעבר לייצוא הגז המיועד להתבצע במסגרת הסכם דולפינוס) ולהתנות ייצוא זה בכך שהגז יוזרם דרך מערכת ההולכה הישראלית ולא בדרך אחרת (ראו סעיף 3' בפרק ב' לטייטה).

44. ודוק, חוק משק הגז לא מקנה למועצה או לרשות הגז כל סמכות לאשר ייצוא, להגבילו או להתנותו בתנאים, ומרשותינו מתנגדות בתוקף לכל ניסיון להגביל את ייצוא הגז כאמור.

45. ואף אילו היה למועצה סמכות להגביל את ייצוא הגז הטבעי מישראל (וכאמור אין סמכות כזו), הרי שהסיבה המוצהרת לקביעת הגבלה זו (ראו דברי ההסבר שצורפו לטייטה ההחלטה) הינה רצון המועצה לדאוג לאינטרסים של נתג"ז על מנת שזו תקבל את מלוא דמי קיבולת הצפויים בגין הזרמת גז טבעי לייצוא, אף אם הכמויות שתוזרמנה בפועל תהיינה נמוכות יותר.

46. מכאן למדנו שטייטת ההחלטה, שנועדה לעסוק במימון ההקמה של מקטע של מערכת ההולכה המשמש לייצוא, בפועל נועדה להגביל את ייצוא הגז למצרים ולהשית את עלויות המימון של מקטע זה ושל מקטעים אחרים של מערכת ההולכה על היצואן, ובאמתלה זו גם מבקשת להבטיח תזרים תקבולים קבוע לנתג"ז, כספק בלעדי של שירותי ההזרמה, ללא קשר לכמויות הייצוא בפועל והכל על חשבון היצואן.

ההחלטה כוללת הוראות שגויות ובלתי סבירות

47. ההוראות שקובעת טייטת ההחלטה הינן שגויות אף לגופן.

48. סעיף 1.1.7.1, אשר מציעה טייטת ההחלטה לצרף להחלטה 2/2014, קובע כי:

"במקרה בו קבעה המועצה שמקטע מסוים הינו "מקטע משולב" תגדיר המועצה את יחס הקצאת עלות ההקמה של אותו מקטע."

49. הסעיף אינו נותן שום אומדן או בסיס לחישוב אותו יחס, בין אם הקצאת קיבולת או שימוש בפועל. הקביעה בטיטוטת ההחלטה כי 50% מעלות הקמת המקטע תושט על היצואן בשל הקושי ב"כימות מדויק של יחסי עלויות ההקמה" הינה שרירותית ובלתי סבירה. מכל מקום, אם וככל שהיצואן אכן יתבקש לשאת בעלויות אלו, אזי יש להגביל את הסכום הכולל שישלם היצואן בגין עלויות ההקמה בפועל לעלות החלופה היבשתית שהינה מספקת לצורך ייצוא מלוא כמויות הגז על פי הסכם הייצוא, דהיינו [REDACTED] ש"ח לכל היותר.

50. הנימוק הנוסף שניתן להטלת עלות זו על היצואן, באמתלה של רצון להפחית סיכון מימוני של נתג"ז - מנותק אף הוא מהשימוש שיעשה על-ידי היצואן במקטע, שהינו כאמור הבסיס הסביר היחיד לקביעת חלוקת העלות.

51. באותו אופן שבו שהיצואן איננו אחראי ולא חב בעלויות מימון הרחבת מערכת ההולכה הארצית, כך אין היצואן אחראי לסיכוני המימון של נתג"ז בכל הנוגע לעלויות ההרחבה.

52. ביחס לסעיף 3ד' בפרק ב' לטיטוטת ההחלטה, לא ברור מדוע נדרש היצואן לשלם עבור הקמת תשתיות ומקטעים שאינם מיועדים או מובילים לייצוא ושנועדו לשרת את המשק המקומי בלבד – הכפלת מקטעי דור-חגית ונשר-שורק. הכל, בתשלום מראש של מלוא הסכום הנדרש ולא לפי אבני דרך כלשהן.

53. סעיף זה מנוגד להוראות חוק משק הגז ורישיון ההולכה אשר קובעות בבירור שנתג"ז היא זו שאחראית להרחבת מערכת ההולכה כאמור והיא שתישא בעלויות הקמת המקטעים הללו. בכל מקרה, אין כל סמכות או הצדקה להשית עלויות אלה על היצואן.

54. עוד נוסף כי בעוד היצואן נדרש לשאת במחצית מעלויות ההקמה של המקטע המשולב (מקטעים נוספים, דור-חגית ונשר-שורק) הרי שלא ניתנת אפילו אפשרות לקבלת אינפורמציה לגבי ההתקדמות בהקמת המקטעים, או בקרה כלשהי על תהליך ההקמה ועלויותיו. כמו כן ההחלטה לא כוללת התייחסות ללוחות הזמנים להקמת אותם מקטעים אותם נדרש היצואן לממן, או לאחריות נתג"ז במקרה של אי עמידה בלוחות הזמנים שייקבעו, ובפרט במקרה של איחור בהקמת המקטע המשולב מעבר למאי 2022.

55. בהתייחס לסעיף 3ה' בפרק ב' לטיוטת ההחלטה, מרשותינו מתנגדות לדרישה כי היצואן יעמיד לנתג"ז ערבות בנקאית (המשולה לתשלום מראש) בגין כלל הסכומים אותם הוא מחויב לשלם על פי טיוטת ההחלטה. בהקשר זה יוזכר כי הערבות הבנקאית אשר נדרש היצואן לספק עולה אף על הסכום המחויב מתשלום בפועל. גם נושא זה חורג מגבולות הגזרה שהמועצה קבעה בעצמה במסגרת חלקו הראשון של טיוטת ההחלטה בכך שאין כל קשר בינו לבין חלוקת עלויות ההקמה של המקטע המשולב.

56. מן הראוי שנושא הבטחת התשלומים המגיעים לנתג"ז והבטחות שתינתנה יוסדר בהסכמה בין נתג"ז לבין היצואן בהסכם ההולכה שייחתם.

57. מכל מקום, מרשותינו מבקשות להבהיר כי לא תידרש ערבות בנקאית כלשהי במקום בו היצואן (או תאגידים קשורים שהעמידו ערבות חברה להבטחת התחייבויות היצואן בהקשר זה) הינו גוף בעל איתנות פיננסית מספקת, בתנאים שייקבעו בהסכם ההולכה. כך למשל, בהסכמי הולכה לייצוא

שנחתמו בעבר נקבע כי כל עוד תינתן ערבות חברה של גורם
לא תידרש ערבות בנקאית כלשהי.

58. בהתייחס לסעיף 3' בפרק ב' לטיוטת ההחלטה, הרי שאין כל סמכות להגביל את הייצוא למצרים במסגרת טיוטת ההחלטה שבנדון ומרשותינו מתנגדות בתוקף לכל ניסיון להגביל את ייצוא הגז כאמור. אם מטרת ההגבלה (הפסולה לכשעצמה) הינה להבטיח את החזר ההוצאות של נתג"ז בגין הקמת המקטע המשולב, אזי מן הראוי שהאופן שבו יובטחו התשלומים כאמור יוסכם בין הצדדים במסגרת הסכם ההולכה.

59. סעיף 3' בפרק ב' לטיוטת ההחלטה קובע סנקציה שתוטל על היצואן במקרה שבו ייפסק הייצוא דרך מערכת ההולכה של נתג"ז. כך נכתב שבמקרה של הפסקת ייצוא למצרים דרך המערכת של נתג"ז, על היצואן יהיה לפצות את נתג"ז בסכום השווה ליותר מכפל הסכום אשר היה על היצואן לשלם בהתאם לאמור בטיטת ההחלטה.

60. מובהר כי אין המדובר בהשבה או בשיפוי נתג"ז בגין הוצאות או עלויות שבהן נשאה בקשר עם הקמת המקטע המשולב כאמור, אלא בסכום הגבוה הרבה יותר.

61. סנקציה זו הינה פיצוי עונשי לכל דבר, דבר שאינו מקובל בדין הישראלי. לפי כב' השופט רובינשטיין בע"א 9656/03 עזבון המנוחה ברטה מרציאנו ז"ל נ' ד"ר זינגר ירוהם ל"ד (פורסם בבנו, 11.4.2005), פיצוי עונשי יחול רק:

"במקרים חמורים במיוחד או של פגיעה קשה בזכויות חוקתיות, ויש בו כדי לחזק הרתעה יעילה בשעה שאין המשפט הפלילי חל".

62. אין ספק שמקרה בו הופסקה אספקת הגז לייצוא דרך המערכת של נתג"ז אינו דומה אפילו למקרה "חמור במיוחד" או "פגיעה קשה בזכות חוקתית". משכך, אין כל הצדקה להטלת עונש או קנס על היצואן ואין לדרוש ממנו כל פיצוי מעבר לתשלום חלקו היחסי של היצואן בעלויות הקמת המערכת שבהן נתג"ז נשאה בפועל עד למועד בו הופסק הייצוא כאמור.

63. כמו כן החלטת המועצה כלל לא מתייחסת לכלל התרחישים והנסיבות שבגינן הופסק הייצוא כאמור. כך למשל, הפסקת הייצוא עשויה להיות הפסקה זמנית בלבד (לרבות הפסקה בשל אירועי תחזוקה, טיפול בתקלות, תיקונים וכיו"ב) ואף אם ההפסקה נגרמה כתוצאה ממעשה או מחדל של נתג"ז (שאז נתג"ז תצא נשכרת על אף שהיא זו שחטאה), הוראה רגולטורית ואירועי כוח עליון אחרים.

סוף דבר

64. מכל המקובץ עולה כי אין לקבל את טיוטת ההחלטה, או, למצער, יש לשנותה.

65. מרשותינו חוזרות ומבקשות כי תינתן להן האפשרות להשמיע טענותיהן, אלו ואחרות, בפני הגורמים הרלוונטיים ברשות הגז ובמועצה, על מנת להציג את עמדתן בנושא זה ועל מנת לקיים דיון ענייני ומקצועי בטרם תגובשנה החלטות כלשהן.

66. למען הסר ספק, נבהיר, כי אין באמור במכתבנו זה או במה שאינו אמור בו כדי לגרוע מכל זכות, טענה או תביעה העומדות למרשותינו.

בכבוד רב,

אדי אשכנזי, עו"ד